

Un congrés a la UdG aprofundirà en el fenomen jocfloral esc com a instrument de construcció literària tant del paisatge com de la identitat patrimonial i política

La importància dels Jocs

E.V.
GIRONA

“Eren tants els Jocs Florals que els *objets de arte* ja no sabíem on ficar-los. La cambra d'estudi n'era plena; n'hi havia damunt el piano, en el bufet del menjador, en la saleta d'entrada, damunt la vella caixa de núvia. (...) Les festes literàries dels Jocs Florals, amb el temps, s'estengueren per la nostra terra com una taca d'oli.” Miquel de Palol evoca a les seves memòries la profusió de certàmens als quals havien *tirat* tots els escriptors de la seva generació, una mica fastiguejats, però, de rebre només en recompensa el privilegi d'escollir la xicoteta, la germana o la filla del potentat local com a reina de la festa, i d'importar-se a casa una imitació en antimoni dels minaires de Meunier, una Diana caçadora, un cendrer, un gerro o una llàntia de guix pintat oferta per l'artesanat provincial. Va ser Josep Carner, el més venturós i premiat de tots, qui va instaurar el costum d'aspirar només a premis en metàl·lic, segons Palol, sense deixar de quedar bé amb aquella “fórmula màgica i tradicionalment catalana” de la flor natural.

El cas és que el testimoni de l'escriptor gironí no fa sinó confirmar que, des del segle XIX, un dels instruments més efectius per

promoure una literatura del paisatge que comportés, paral·lelament, una identificació de determinats espais físics amb l'imaginari patriòtic han estat els Jocs Florals. Des de la seva creació a Barcelona, el 1859, i la seva instauració a Girona, el 1906, “el paisatge idealitzat, enyorat o reivindicat va anar adquirint un valor altament simbòlic, ideològic, patrimonial i, en darrer terme, també polític”, que es va anar estenent a tot el territori per mitjà d'una densa xarxa de certàmens literaris similars. Hi va haver un moment, en què a quasi cada poble i cada ciutat de parla catalana hi havia uns Jocs Florals per dirimir i una reina de la festa per escollir, i no hi va haver escriptor de mèrit que no hi posés a prova els seus dons, des de Joan Maragall a Josep Carner, des de Guerau de Liost a Carles Riba. Arran dels importants moviments migratoris del segle XX, fins i tot van arribar a estendre's a Europa i Amèrica, on la comunitat d'emigrants i exiliats van servir-se'n igualment com un referent simbòlic per recosir la identitat afeblida amb la llunyania.

Un fenomen literari d'aquesta categoria requeria un estudi aprofundit i global que abordarà el II Congrés internacional sobre literatura i corrents

territorials, que organitza el Grup de Recerca de Patrimoni Literari de la Universitat de Girona. Dedicat als Jocs Florals des del seu origen fins al 1977, el congrés tindrà lloc a la Facultat de Lletres els dies 5 i 6 de novembre, i en tindrà cura un comitè organitzador que encapçala la professora Margarida Casacuberta, autora d'uns estudis de referència sobre els Jocs Florals tant d'Olot com de Girona.

Tot i que el programa encara està pendent de publicació (fins al juliol encara s'hi podien enviar comunicacions), ja hi ha confirmada la ponència inaugural, que serà a càrrec de la professora Anne-Marie Thiesse, especialista en la construcció literària de les identitats nacionals. Al llarg de les jornades, s'analitzaran els elements paisatgístics més propicis al símbol i el mite, així com “els mecanismes de selecció i patrimonialització que transformen els espais físics en espais literaris i llocs de memòria per a una comunitat”, tal com assenyala la circular informativa. En aquest procés, hi tenen un paper actiu tant l'art com la literatura, que col·laboren en “la creació dels espais simbòlics de la nació que poden arribar a convertir-se, en contraposició amb altres espais, en estereotips de *paisatge nacional*”. ■

Maria Pla Dalmau, reina dels Jocs Florals de 1933 a Girona. A sota, carta comarcal de Catalunya de Norbert Font, de 1897, i l'ubic Josep Carner ■ SGDAP / INSTITUT CARTOGRÀFIC / ARXIU